

Kulturformuleringsintervju (KFI)

Tilläggsmoduler för fördjupning av varje tema i KFI anges inom parentes.

Vägledning för intervjuaren

Följande frågor syftar till att klargöra nyckelaspekter av de presenterade problemen som de ter sig från individens och andras (t ex närstående, vänner och andra som är involverade i de aktuella problemen) perspektiv inom individens sociala nätverk. I det ingår problemens betydelse, tänkbar hjälp och förväntningar på vården.

Instruktioner till intervjuaren i *VERSALER*

INTRODUKTION:

Jag skulle vilja förstå de problem och bekymmer som fört dig hit så att jag kan hjälpa dig på bästa sätt. Jag vill att du berättar om *dina* upplevelser, erfarenheter och tankar kring saker och ting. Jag kommer att ställa en del frågor om vad som pågår i din tillvaro och hur du försöker hantera det som sker. Det finns inga riktiga eller felaktiga svar på sådana frågor, syftet är att få en så bra förståelse som möjligt.

KULTURELL PROBLEMBESKRIVNING

KULTURELL PROBLEMBESKRIVNING

(Förklaringsmodell, funktionsnivå)

Efterfråga personens viktigaste problem och hans uppfattningar om dessa.

Fokusera på personens eget sätt att förstå problemet.

Använd det ord, uttryck eller den korta beskrivning du fått i svaret på fråga 1 för att fortsättningsvis under intervjun benämna problemet (t ex "din konflikt med din son").

Fråga hur personen beskriver problemet för andra i sitt sociala nätverk.

Fokusera på de aspekter av problemet som är viktigast för personen.

1) Vad har fört dig hit i dag?

FRÅGA VIDARE OM PERSONEN GER FÅ DETALJER ELLER BARA NÄMNER SYMPTOM ELLER EN MEDICINSK DIAGNOS:

Vi förstår för det mesta våra problem på vårt eget sätt. Det här kan vara likt eller olik det sätt som läkaren beskriver problemet på. Hur skulle *du* vilja beskriva ditt problem med dina egna ord?

2) Ibland beskriver vi våra problem på ett annat sätt när vi talar med någon i vår familj, någon vän eller någon annan från våra egna kretsar. Hur skulle du beskriva ditt problem för någon av dem?

3) Vad bekymrar dig mest med problemet?

KULTURELLT BASERAD FÖRSTÅELSE AV ORSAKER, SAMMANHANG OCH STÖD

ORSAKER

(Förklaringsmodell, socialt nätverk, äldre vuxna)

Den här frågan är inriktad på innebörden av problemet för personen, vilket kan ha betydelse för utformningen av den fortsatta kontakten.

Var uppmärksam på att personen kan ange flera olika orsaker beroende på vilken aspekt av problemet de tänker på.

Fokusera på uppfattningar hos andra i personens sociala nätverk. Dessa kan variera och skilja sig från personens uppfattningar.

4) Vad tror du är orsaken till att det blivit så här för dig? Vad beror [PROBLEM] på?

UTFORSKA VIDARE OM DET BEHÖVS:

En del kan förklara sitt problem med svåra saker som hänt i livet, med problem i en viktig relation, med någon kroppssjukdom, ge en andlig eller religiös förklaring eller beskriva många andra orsaker.

5) Vad menar andra i din familj, bland dina vänner eller andra i dina kretsar är orsaken till [PROBLEM]?

SAMMANHANG, STRESSORER OCH STÖD

(Socialt nätverk, vårdgivare, psykosociala påfrestningar, religion och andlighet, immigranter och flyktingar, kulturell identitet, äldre vuxna, coping och hjälpsökande)

Fråga efter sådant som ger en bild av personens livssammanhang med fokus på resurser, socialt stöd och personens förmåga att klara av svårigheter. Kan även belysa andra stödresurser (t ex arbetskamrater, föreningsliv, religiös samhörighet).

Utforska påfrestningar i personens omgivning. Kan även belysa t ex relationsproblem, svårigheter i arbetsliv eller skola, eller problem med diskriminering.

- 6) Har du någon form av stöd som gör [PROBLEM] mindre betungande, t ex stöd från familj, vänner eller andra?
- 7) Finns det några påfrestningar just nu som gör [PROBLEM] värre för dig, som t ex ekonomiska problem eller familjeproblem?

DEN KULTURELLA IDENTITETENS ROLL I SAMMANHANGET

(Kulturell identitet, psykosociala påfrestningar, religion och andlighet, immigranter och flyktingar, äldre vuxna, barn och ungdomar)

Be personen reflektera över de mest framträdande aspekterna av hans eller hennes kulturella identitet. Använd vid behov informationen för att anpassa frågorna 9-10.

Försök få fram aspekter av identiteten som förbättrar eller förvärrar problemet.

Utforska vid behov (t ex klinisk försämring som en följd av diskriminering, migrationsstatus, utseende/etnicitet eller sexuell inriktning).

Utforska vid behov (t ex migrationsrelaterade problem; konflikter mellan generationer eller konflikter rörande könsroller).

Ibland kan sådant som har att göra med ens bakgrund eller identitet förbättra eller förvärra [PROBLEM]. Med *bakgrund* eller *identitet* menar jag t ex grupper eller kretsar man tillhör, det språk man talar, varifrån man själv eller ens familj kommer, folkgrupp eller kulturell bakgrund, kön eller sexuell läggning, tro eller religion man tillhör.

- 8) Vad i din bakgrund eller din identitet tycker du är mest betydelsefullt?
- 9) Finns det något i din bakgrund eller din identitet som du tycker påverkar [PROBLEM]?
- 10) Finns det något i din bakgrund eller din identitet som orsakar andra bekymmer eller svårigheter för dig?

KULTURELLA FAKTORER SOM PÅVERKAR SJUKDOMSHANTERING OCH TIDIGARE HJÄLPSÖKANDE

SJUKDOMSHANTERING

(Coping och hjälpsökande, religion och andlighet, äldre vuxna, vårdgivare, psykosociala påfrestningar)

Belys personens egen hantering av problemet.

- 11) Det kan finnas olika sätt att hantera [PROBLEM]. Vad har du själv gjort för att hantera [PROBLEM]?

TIDIGARE HJÄLPSÖKANDE

(Coping och hjälpsökande, religion och andlighet, äldre vuxna, vårdgivare, psykosociala påfrestningar, immigranter och flyktingar, socialt nätverk, relationen yrkesperson-patient)

<p><i>Utforska olika hjälp-/stödresurser (medicinsk vård, psykologisk/psykiatrisk behandling, stödgrupper, samtalsstöd via arbetet, folklig läkekonst, religiös eller andlig rådgivning, andra former för traditionell eller alternativ läkekonst).</i></p>	<p>12) Det är vanligt att man söker hjälp från många håll som t ex olika läkare, stödpersoner eller från alternativ eller folklig läkekonst. Vad har du tidigare sökt för slags behandling, hjälp, råd eller andra insatser för [PROBLEM]?</p>
<p><i>Utforska vid behov (t ex "Vilka andra hjälpresurser har du vänt dig till?").</i></p>	<p><i>FRÅGA VIDARE OM PERSONEN INTE BESKRIVER NYTTAN AV TIDIGARE HJÄLPINSATSER:</i></p>
<p><i>Belys personens erfarenheter och upplevd nytta av tidigare hjälpinsatser.</i></p>	<p>Vad slags hjälp eller behandling har varit bäst för dig? Vad har inte fungerat?</p>

HINDER

(Coping och hjälpsökande, religion och andlighet, äldre vuxna, psykosociala påfrestningar, immigranter och flyktingar, socialt nätverk, relationen yrkesperson-patient)

<p><i>Belys den roll sociala hinder har spelat för att söka hjälp, få tillgång till vård och för svårigheter i att fullfölja påbörjad behandling.</i></p>	<p>13) Är det något som har hindrat dig från att skaffa dig den hjälp du behöver?</p>
<p><i>Utforska detaljer vid behov (t ex "Vad var det som hindrade dig?").</i></p>	<p><i>FRÅGA VIDARE VID BEHOV:</i></p> <p>Till exempel brist på pengar, åligganden på jobbet eller i familjen, stigma eller diskriminering eller bristande tillgång till verksamheter där man förstår ditt språk och din bakgrund?</p>

KULTURELLA FAKTORER SOM PÅVERKAR AKTUELLT HJÄLPSÖKANDE

FÖRVÄNTNINGAR

(Socialt nätverk, vårdgivare, religion och andlighet, äldre vuxna, coping och hjälpsökande)

<p><i>Klargör personens aktuella upplevda behov och förväntningar på hjälp i vid mening.</i></p>	<p>Låt oss nu tala lite mer om den hjälp du behöver.</p>
<p><i>Fråga vidare om personen bara anger en enda källa till hjälp (t ex "Vilka andra typer av insatser skulle vara till nytta för dig just nu?").</i></p>	<p>14) Vad slags hjälp tror du skulle vara mest till nytta för dig just nu med tanke på [PROBLEM]?</p>
<p><i>Fokusera på uppfattningar om former av hjälp hos andra i det sociala nätverket.</i></p>	<p>15) Finns det andra former av hjälp som din familj, dina vänner eller andra har föreslagit som skulle vara till nytta för dig nu?</p>

RELATIONEN YRKESPERSON - PATIENT

(Relationen yrkesperson-patient, äldre vuxna)

<p><i>Undersök möjliga bekymmer rörande vårdverksamheten eller relationen yrkesperson-patient kring upplevd rasism, språkhinder eller kulturella skillnader som kan störa förtroende, kommunikation eller vård.</i></p>	<p>Ibland missförstår doktor och patient varandra på grund av att de har olika bakgrund eller har olika förväntningar.</p>
<p><i>Fråga vb efter detaljer (t ex "På vilket sätt?").</i></p> <p><i>Red ut de tänkbara vårdhinder eller bekymmer kring vårdverksamheten och relationen yrkesperson-patient som framkommer.</i></p>	<p>16) Har du känt av det här och finns det något vi kan göra för att erbjuda dig den hjälp du behöver?</p>